

Naturreservatet Östra Sannorna i Lidköpings kommun

Förslag till beslut om naturreservat enligt 7 kap 4 § miljöbalken

Innehåll:

Beslut
Syfte
Föreskrifter för naturreservat
Administrativa data
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Behov av och motiv för skydd
Ärendets handläggning
Upplysningar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Sändlista
Bilaga 5. Hur man överklagar

Beslut

Lidköpings kommun beslutar att det område som avgränsats på bilagd karta (bilaga 1) skyddas som naturreservat med stöd av 7 kap 4§ miljöbalken (1998:808).

Reservatets namn skall vara **Naturreservatet Östra Sannorna**.

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd (1998:1252), fastställer Lidköpings kommun bifogad skötselplan, bilaga 3. Skötselplanens övergripande målsättningar och riktlinjer skall gälla utan begränsning i tiden.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och utveckla naturvärdena i detta område med sumpskog, barrskog, kärr, videsnår, öppen äng och vassar.
- tillgodose rekreationsintressen.
- tillvarata möjligheterna till utbildning.
- att på ett pedagogiskt sätt synliggöra praktisk naturvård för allmänheten.

Syftet skall tryggas genom att:

- ett naturreservat bildas.
- man följer de generella riktlinjer som anges i skötselplanen samt de detaljerade skötselåtgärder som anges under respektive skötselområde.
- området görs mer tillgängligt för friluftsintrasserade människor.
- området görs mer tillgängligt för skolor.

Föreskrifter för naturreservatet

För att uppnå syftet med reservatet beslutar Lidköpings kommun med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 3 och 21 §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken, att nedan angivna föreskrifter skall gälla. Vård och förvaltning skall bedrivas i enlighet med upprättad skötselplan, bilaga 3.

A. Föreskrifter enlig 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att använda mark- och vattenområden.

Förutom föreskrifter och förbud enligt andra författningar är det inte tillåtet att:

1. avverka, gallra, röja eller utföra annan skogsvårdande åtgärd, förutom det som regleras i skötselplanen.
2. skada levande eller döda träd och buskar eller annan växtlighet, förutom det som regleras i skötselplanen.
3. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle såvida dessa inte utgör en fara för allmänheten eller hindrar framkomlighet på befintliga stigar och cykelväg.
4. anordna upplag.
5. utföra fyllning eller tippning, spränga, schakta, borra, gräva eller bedriva täkt av något slag.
6. utföra dikning, dämning, rensning eller annan åtgärd som påverkar områdets hydrologiska förhållanden, förutom det som regleras i skötselplanen.

7. anlägga väg eller stig utöver vad som anges i skötselplanen.
8. anlägga mark- eller luftledning.
9. uppföra byggnad, torn, mast, antenn eller liknande anläggning som inte anges i skötselplanen.
10. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller gödselmedel.
11. framföra motordrivet fordon, annat än för tågtrafik samt skötsel av området.
12. inplantera växt- eller djurart.
13. anordna läger eller liknande utan tillstånd.
14. anlägga brygga utöver spången med plattformar som nämns i skötselplanen.
15. anlägga campingplats.
16. orsaka markskador. Alla markskador på grund av drift ska undvikas så långt det är möjligt.

Åtgärder som anges i den till detta beslut hörande skötselplan får utföras, av naturvårdsförvaltaren eller av den som naturvårdsförvaltaren utser, utan hinder av föreskrifterna.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- Vid underhållsröjningar, siktröjningar samt beskärning av grova träd längs Kinnekullebanan. Samråd ska ske med Länsstyrelsen senast 6 veckor före åtgärd.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § samt 3 och 21 §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd gällande förvaltning av reservatet

Naturvårdsförvaltaren har rätt att:

1. märka ut reservatet.
2. sätta upp informationstavla på plats som anges i bifogad skötselplan.
3. utföra åtgärder enligt till beslutet hörande skötselplan.

Naturvårdsförvaltare och förvaltningsuppgifter:

1. Naturvårdsförvaltare är Lidköpings kommun.
2. Naturreservatet utmärks genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
3. Naturvårdsförvaltningen bedrivs enligt skötselplan som fastställs av Lidköpings kommun, se bilaga 3.
4. Skötselplanen skall ligga till grund för naturreservatets skötsel och skall vid uppkommande behov revideras.

C. Ordningsföreskrifter för allmänheten enligt 7 kap 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar är det inte tillåtet att:

1. fälla eller skada levande eller döda träd och buskar eller annan växtlighet.
2. gräva upp växter eller växtdelar.
3. göra upp eld förutom i särskilt iordningställda eldstäder.
4. framföra motordrivet fordon, undantaget eldrivna handikappfordon.
5. tälta utan tillstånd.
6. ställa upp husvagn eller husbil.
7. anordna läger eller liknande utan tillstånd.
8. plocka eller samla in kärlväxter, mossor, lavar, insekter och svamp med undantag av bär och matsvamp.
9. medföra hund eller katt som inte är kopplad.

10. rida

11. cykla norr om järnvägen.

Med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken kan Lidköpings kommun i särskilda fall medge undantag från meddelade föreskrifter.

Föreskrift 4 gäller inte för Banverket naturreservatet vid skötsel/förvaltning av tågbanan.

Administrativa data

Namn:	Naturreservatet Östra Sannorna
Kommun:	Lidköping
Areal:	104,4 ha
Fastigheter och ägare:	Sannorna 6:1, Lidköpings kommun
Naturvårdsförvaltare:	Lidköpings kommun

Beskrivning av naturreservatet

Natur- och kulturhistoriska värden

Östra Sannorna är ett långsträckt strandområde med klibbalstrandskog, barrskog, kärr, videsnår och vassar vid Kinnevikens södra strand. Kärren och lövskogen hyser flera signalarter, vilka tyder på höga naturvärden enligt skogsstyrelsens signalartssystem. Vassområdet har ett rikt fågelliv med flera intressanta arter som finns med i EU:s fågeldirektiv och den svenska rödlistan, bl. a. skäggmes och rördrom. Östra Sannorna är geomorfologiskt intressant genom sina långsträckta sandryggar som ger området en mycket speciell karaktär.

Friluftsliv

Östra Sannorna har en välbesökt badplats, Sandbäcksbadet, och stigar att promenera på i skogen.

Markanvändning

Idag utnyttjas Östra Sannorna främst av friluftslivet. Flitigast besökt är Sandbäcksbadet. I äldre tid har området troligen utnyttjats till bete.

Bebyggelse och anläggningar

I området finns en anlagd badstrand och stigar, i övrigt inget.

Planeringsbakgrund

Riksintressen: Reservatet är ej beläget inom riksintressant område.

Kommunala beslut: Kommunstyrelsen i Lidköping beslutade 2001-08-29 vid sin behandling av förslag till fördjupad översiktsplan för område vid Kinnevik

1. att tillstyrka föreliggande förslag till översiktsplan,
2. att uppdra åt park/fritidsförvaltningen att genomföra en detaljerad utredning om hur ett naturreservat i Östra Sannorna skulle gestaltas och då särskilt beakta angelägenheten av att till skapa kontakt med Vänern,
3. att dels uppdra åt park/fritidsförvaltningen att planera/genomföra siktröjningar vid Truvebadet, Klovet och Sandbäcksbadet, dels ock utifrån inriktningen att göra strandområdet mer tillgängligt, föreslå lämpliga sträckor av cykel- och gångvägar,

4. att uppdraga åt berörda förvaltningar att ombesörja flyttning och iordningställande av upplagsområdet i kv. Fårtickan, samt
5. att den långsiktiga målsättningen är en avveckling av avfallstippen men att detta måste utredas ytterligare.

Internationell betydelse/nationell: Inom reservatet häckar skäggmes, en art som är upptagen på den svenska rödlistan. Dessutom häckar rördrom precis öster om reservatet och eventuellt går dess revir in i Östra Sannorna. Rördromen finns med både på den svenska rödlistan och i EU:s fågeldirektiv annex 1. Detta innebär att rördromen, inte bara i ett svenskt men också i ett europeiskt perspektiv, bedöms som skyddsvärd. Att säkerställa möjliga häckningsplatser är därför en angelägenhet som har betydelse också i ett internationellt sammanhang. Även den rödlistade mindre hackspetten finns i området.

Eu-arten åkergroda, nämnd i art- och habitatdirektivet annex 4, finns inom reservatet. Den har på många håll på kontinenten gått tillbaka och även om den trenden är mindre tydlig i Sverige, så har vi i ett internationellt perspektiv ett särskilt ansvar för dess bevarande. Dessutom är alla groddjuren fridlysta i Sverige.

Befintliga områdesskydd: Inget.

Behov och motiv för skydd

Östra Sannorna är ett stort och orört naturområde alldeles i anslutning till Lidköpings stad. Här finns stora naturvärden, främst vassarnas fågelmiljöer där både för häckande och rastande fågel trivs. Flera arter finns på den svenska rödlistan och i EU:s fågeldirektiv. Dessutom är området värdefullt både för friluftslivet och för skolors möjlighet till naturstudier på plats. Med hänsyn till områdets nuvarande och framtida naturvärden samt de värden området har för friluftslivet och skolor är det väl motiverat att skydda Östra Sannorna som naturreservat.

Föreskrifterna är anpassade till reservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vatten områden enligt 3 och 4 kap miljöbalken.

Ärendets handläggning

Förslaget till naturreservat har remitterats till Barn och Skola i Lidköpings kommun, Banverket, Götene kommun, Handikapprådet, Kommunledningskontoret i Lidköpings kommun, Lidköpings fågelklubb, Lidköpings Naturskyddsförening, Närboende, skogsstyrelsen och Vänermuseet för eventuellt yttrande.

Följande yttranden har inkommit:

Banverket anser att vi behöver ta hänsyn till följande:

Kinneullebanan har ett allmänt intresse och måste visas särskild hänsyn.

1. Den fortsatta driften, underhållet och utvecklingen av järnvägsanläggningen får inte försvåras i och med bildandet av naturreservatet. Skötselplanen behöver kompletteras och tydliggöras avseende skötselområdena 2, 4, 7, 8 och 9 som är belägna i närhet av

järnvägen. Det är särskilt viktigt att det framgår av skötselplanen hur järnvägsanläggningens funktion ska säkras inom dessa områden. Inte minst handlar det om att Banverket måste ha möjlighet att utföra nödvändigt underhållsarbete som att ta ner och beskära träd samt annan växtlighet. Behov kan då uppstå att framföra olika typer av motorfordon i reservatet.

2. Banverket tolkar planen som att mer vatten ska dämmas upp i skötselområde 7 och efterfrågar därför även en bedömning kring risken för eventuell påverkan på järnvägsanläggningen, exempelvis avseende risken för påverkan på järnvägsbankens stabilitet.
3. Järnvägsfastigheten är enskilt område där ingen utan tillstånd får vistas, obehörigt spårbeträde är inte bara olagligt det är även förenat med ren livsfara. Banverket förutsätter att gränsen till järnvägsfastigheten kommer att märkas ut ordentligt, exempelvis med staket.
Inom och i närheten av det aktuella området finns ett antal plankorsningar varav flera helt saknar eller enbart har enklare vägskydd. Banverket ser det som troligt att bildandet av naturreservatet kommer att medföra en ökning av antalet människor som vistas i området. Besökarna till reservatet måste på ett naturligt sätt ledas mot de säkraste järnvägsövergångarna i området och obehörigt spårspring får inte på något sätt uppmuntras.
Sex plankorsningar kan antas påverkas. Banverket har i "Idéstudie Kinnekullebanan Plankorsningar- Inventering och förslag till Åtgärder", BRVT 2004:02, 30 mars 2004, tittat på bland annat ovan nämnda plankorsningar och föreslagit åtgärder. Bildandet av naturreservatet påverkar dock förutsättningarna för området avseende behovet av att korsa järnvägen. Det är möjligt att detta leder till andra åtgärder än de som förslogs i ovan nämnda idéstudie aktualiseras. Det kan exempelvis handla om att förbättra plankorsningen vid km 90+018 istället för att slopa den. Detta är frågor som behöver diskuteras och samrådats vidare mellan banverket och kommunen, lämpligen ur ett helhetsperspektiv på plankorsnings- och trafiksäkerhetsfrågorna för hela området.
4. Tågtrafiken på järnvägen bedrivs med motorfordon, dieseltåg, och den trafikeringen måste givetvis kunna bedrivas även fortsättningsvis. Det innefattar även framtida möjlighet till godstrafik.
5. Banverket ser fram emot ett fortsatt samarbete kring naturreservatets bildande samt trafiksäkerhetsfrågorna i området.

Kommunens kommentar:

- 1,4. Föreskrifterna har reviderats så att den fortsatta driften, underhållet och utvecklingen av järnvägsanläggningen inte försvåras.
2. Om bäcken ska dämmas upp ska en separat utredning om påverkan på järnvägsbanken genomföras. Detta har förtydligats i skötselplanen.
- 3,5. Gränsen till järnvägen kommer att markeras ut tydligt med skyltar utmed stigarna mot järnvägsfastigheten. Stigarna löper parallellt med spåret och ingen besökare hänvisas över spåret. Den befintliga parkeringen ska flyttas från Sandbäcksbadet till ett område norr om järnvägen enligt kartan. Kommunen ser fram emot ett fortsatt arbete tillsammans med Banverket kring arbetet med förbättrade plankorsningar samt trafiksäkerhetsfrågor.

Götene kommun ser positivt på reservatsbildningen. Ytterligare informationsinsatser än de föreslagna skulle kunna vara framtagande av en broschyr för skolan och planscher över de fåglar som finns i området, lämpligen uppsatta i de föreslagna plattformarna.

Den äldre vägen vid Östra Sannorna betraktas som fast fornlämning vilket bör beaktas i planförslaget.

Redigeringar för läsbarheten på kartan föreslås

Kommunens kommentar: Kompletteringar har gjorts enligt förslag.

Kommunledningskontoret i Lidköpings kommun anser att flertalet av skötselåtgärderna fokuserar på det första syftet (att bevara naturvärdena). Det är kanske bifogat men man kan fråga sig varför biologiska resonemang ofta tillmäts större betydelse än sociala när det handlar om vår bostadsnära natur. Väldigt många sidor upptas av artlistor, medan kunskapen om vad naturen betyder för människor knappast alls behandlas trots att det idag finns gott om forskning inom detta fält.

- Föreslår ett återupptaget bete som skötselinsats.
- Undrar om det är möjligt att skapa siktgator ända ut mot Rv 44 vid Klovet och vennerbergsvägen vid Vänersvik? Denna passage utgör en av entreérna till Lidköping och kunde därför vinna på visuell vattenkontakt.
- Anser att Östra Sannorna bör inarbetas i kommande grönstrukturplan.

Kommunens kommentar:

Syftet med reservatet är tudelat där både naturvärden och rekreationsintressen/möjlighet till utbildning ska tas tillvara. Området ligger nära tätorten och är ett mycket värdefullt rekreationsområde där människor nu ska få ökad möjlighet att vistas. Skötselplanen avser dock inte att utveckla betydelsen av natur i sociala sammanhang utan ska endast redovisa skötseln av skötselområdena. Naturens betydelse för människor och rekreation förtydligas under rubriken för friluftsliv.

Bete är en möjlig skötselinsats och läggs till som en alternativ skötselmetod i skötselplanen för siktgatan i Klovet.

Alternativa siktgator med olika placeringar utreddes i ett tidigt skede. Siktgatorna är ett politiskt beslut och placeringen av dessa beslutades av Kommunfullmäktiges år 2005. Siktgatan vid Klovet går ända ut till Rv 44.

Naturreseptatet kommer att inarbetas som en viktig länk i grönstrukturplanen.

Lidköpings fågelklubb samt Lidköpings naturskyddsförening ser positivt på reservatsbildningen. Följande kompletteringar bör göras:

- Ridning förbjuden
- Cykling ej tillåten norr om järnvägen
- Plattformar enligt kartans förslag (blir motsägelsefullt sid 7 i skötselplan)

Kommunens kommentar: Ridning och cykling förbjuden har lagts till i föreskrifterna. Plattformarna ska placeras enligt kartan och felet har reviderats i skötselplanen.

Skogsstyrelsen

Har inget att erinra mot bildandet av Östra Sannorna

Vänermuseet välkomnar bildandet av Östra Sannorna och har följande synpunkter angående skötselområdena.

Vänermuseet föreslår att man precis öster om skötselområde 4 glesar ut skogen och skapar ett betesområde för nötkreatur, vilket skulle omfatta både skogsbete och strandbete (förslagsvis en sektion innehållande hela skötselområde 3 samt delar av 5, 6 och 7).

Skötselområde 3, Är det inte en överhängande risk att även de sk öppna delarna av sumpområdet växer igen med videsnår allteftersom vattenområdena grundas upp? Om träd- och buskskiktet glesas ut (obs! inte tas bort) och bete införs skulle detta skyddade vattenområde bli än mer attraktivt som lekområde för amfibier. Fältskiktet kommer sannolikt inte att missgynnas av en öppnare biotopstruktur. Dock kan tänkas att djurägare skulle vara tveksamma till att hålla djur i ett område som är så sumpigt och som dessutom hyser den giftiga växten missne.

Skötselområde 10, De största värdena knutna till tall utvecklas på solbelysta, gamla tallar, vilket borde tas i beaktande i kvalitetsmål och skötselplanen på ett tydligare sätt, t ex med utglesning av trädskiktet, såväl som buskskiktet.

I avsnitt 5 framhålls att dokumentation och uppföljning av förväntade effekter på fauna och flora är nödvändig för att kunna utvärdera skötselåtgärderna. I avsnitt 6, tabell 4 tas dock enbart fågelfaunan upp som egen organismgrupp att följa upp. Följande grupper avser man att gynna med skötselplanen, men de saknas i uppföljningsplanen: sandlevande insekter, amfibiefauna, mossflora, lavflora, insekter i död ved samt trädsvampflora.

Övriga förtydliganden: Kap 2,4 Igenväxningen beror också på upphörd hävd. Kap 3,2 Förtydliga vad som avses som skräp vid stranden. Redigeringar för läsbarheten på kartan föreslås.

Kommunens kommentar:

Alldeles intill föreslaget område för bete (skötselområde 3,5,6,7) ligger Sandbäcksbadet. Badplatsen har vid olika tidpunkter på sommaren problem med badvattenkvaliteten. Det skulle vara olämpligt att ha betesdjur så nära med tanke på vattenståndsvariationerna i sumpområdet och spridning av bakterier från kornas gödsel. Dessutom nämns missne som kan vara giftig för djuren. Däremot kan bete var lämplig skötsel i siktgatan vid Klovet.

Uppföljningstabellen har kompletterats med förslag på organismgrupper som gynnas i området. Klovet. Skötselområde 10 har förtydligats angående gamla solbelysta tallars värde. Övriga förtydning har gjorts enligt önskemål.

Närboende på fastighet Sannorna 1:5, Carl-Gunnar Svensson är övertygad om att området kommer att bli kanonbra!

Han vill få en trafiktavla uppsatt mot motorfordon vid den asfalterade gång- och cykelvägen i det syd-östra området. Vill inte ha ljud/ljus-signaler eller bommar vid järnvägsövergången i siktgatan vid Klovet och inte heller parkeringsplats vid tomtgräns i väster.

Undrar vilken höjd spängerna ska byggas och föreslår redigeringar för läsbarheten på kartan.

Kommunens kommentar: På informationstavlan för naturreservatet kommer föreskrifter om förbud mot motorfordon att finnas med. Kommunen har inte för avsikt att uppföra ljud/ljus-signaler eller bommar över järnvägsövergången. En ny parkeringsplats ska heller inte anläggas i östra delen av området.

Höjden på spängerna utreds i samband med anläggningsarbetet. De kommer i största möjligaste mån anpassas till terrängens topografi. Kartans redigeras enligt önskemål.

Upplysningar

Om det finns särskilda skäl får kommunen med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge undantag från meddelade föreskrifter. Finns det synnerliga skäl får kommunen helt eller delvis upphäva detta beslut. Om regeringen har förklarat reservatet som ett särskilt skyddsområde enligt rådets direktiv 79/409/EEG senast ändrat genom kommissionens direktiv 97/49/EG, får beslut om att helt eller delvis upphäva områdesskydd, om dispens från skyddsföreskrifter eller om tillstånd enligt sådana föreskrifter inte meddelas utan regeringens tillåtelse. Detta gäller inte om det är uppenbart att verksamheten inte kommer att orsaka mer än obetydlig skada på områdets naturvärden.

Ansvarsfördelning vid insektsangrepp eller liknande

Eftersom området i stort skall lämnas till fri utveckling skall vindfällan och stormskadad skog lämnas. Det ansvar som markägaren har enligt 29 § skogsvårdslagen kommer efter reservatsbildningen vara kommunens ansvar.

Detta beslut kan överklagas hos länsstyrelsen, se bilaga 5.

Beslut i detta ärende

Kopia till

Naturvårdsverket

Riksantikvarieämbetet

Länsstyrelsen i Västra Götaland

Lantmäterimyndigheten

Skogsvårdsstyrelsen, Box 343, 503 11 BORÅS